

ДІЯЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГА ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ З ФОРМУВАННЯ ВИХОВНИХ СТРАТЕГІЙ БАТЬКІВ ЩОДО ПСИХОСЕКСУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ

Сорокіна О.А.

м. Київ

Первинною соціальною групою, у якій відбувається процес статевої соціалізації, є родина. За допомогою механізму ідентифікації зі значимими іншими, особливо з матір'ю й батьком, формується психологічна стать дитини, відбувається оволодіння нею нормами й стереотипами поведінки відповідно до своєї статевої приналежності [1,3]. Аналіз наукових джерел свідчить, що проблема психологічної допомоги батькам у формуванні статевої ідентичності дітей поки що залишається недостатньо розробленою, насамперед, у практичному аспекті [2,4] Вивчаючи процес професійної діяльності психолога дошкільного закладу, предметом нашого дослідження став зміст його роботи з формування виховних стратегій батьків щодо психосексуального розвитку дитини

Для реалізації поставлених завдань в дослідженні було використано комплекс методів: теоретичний аналіз літератури з проблеми статево-рольової соціалізації дитини; діагностичні методи (спеціально розроблені анкети для батьків, стандартизована бесіда з дітьми, педагогічне спостереження). Наявність психологічного самопочуття дитини в сім'ї буде вивчена нами на основі проєктивної методики «Намалюй свою сім'ю». Базою дослідження стала дошкільна дитяча установа «Іжачок» м. Києва. Дослідженням було охоплено 35 дітей віком 5-6 років та їх батьки.

Анкетування батьків засвідчило, що проблема виховання й статево-рольового розвитку дитини в родині досить актуальна для батьків, і великий відсоток батьків мають бажання здійснювати виховання у цьому напрямку.

У ході констатувального етапу дослідження ми дійшли висновку, що основні причини неефективних батьківських стратегій у вихованні дітей полягають у педагогічній і психологічній некомпетентності батьків; ригідності, стереотипності виховання (батькам важко відмовитися від одного разу прийнятого способу мислення чи дій, особистісних якостях батьків, у впливі особливостей спілкування в сім'ї на взаємини батьків з дитиною). Особливо це стосувалось необізнаності батьків щодо питань психосексуального розвитку дітей. Ці причини неефективного батьківського ставлення повинні бути виправлені за допомогою психологічної корекції.

Тому наступним етапом нашої роботи стало визначення змісту і форм корекційної і консультативної роботи психолога з батьками по формуванню конструктивних батьківських стратегій у вихованні дітей. Отже наше припущення про те, що формування статево-рольової ідентифікації дітей старшого дошкільного віку відбувається більш успішно в сім'ях, де батьки опікуються питаннями виховання своїх дітей, підтверджується. Отримані дані дозволили здійснювати цілеспрямовану роботу як з дітьми так і з батьками.

Нами розроблено програму семінару-тренінгу «Робота з сім'єю з питань виховання дітей в умовах дошкільної установи». Семінар-тренінг спрямований на зміну батьківських установок і оволодіння батьками адекватною моделлю спілкування з дитиною, підвищення сензитивності до потреб дитини та підвищення поінформованості батьків у сфері психосексуального виховання дітей. Групи зустрічей складаються з чотирьох циклів, направлених на розвиток основних компонентів виховної компетентності у розвитку дітей. Основні теми циклів такі:

1. Зміна батьківських установок в сприйнятті поведінки дитини.
2. Розуміння і прийняття батьками індивідуальності своєї дитини
3. Формування узгодженості виховних позицій подружжя.
4. Норми психосексуального розвитку дитини дошкільного віку
5. Особливості спілкування з дітьми щодо питань, пов'язаних зі статевим вихованням

Кожний цикл включав декілька занять. Заняття ділиться на чотири частини і має свою певну тему, що надає їй форму закінченої події. Завдання підібрані і розташовані таким чином, що в батьківській групі наростає довірливість і ефективність спілкування. Проводився семінар-тренінг у формі групових консультацій, в основі яких лежить принцип клієнт-центрованого підходу.

Формувальний експеримент, застосований у групі дітей, дозволив виявити якісні і кількісні результати в рівнях статево-рольової вихованості дітей. Основним досягненням в якісних характеристиках з'явилось засвоєння ді-

тьми системи уявлень про маму і тата, чоловіка і жінку, особливості їх поведінки, оволодіння елементами “чоловічої і “жіночої” поведінки” в різних типових і проблемних ситуаціях. Засвоєння дітьми уявлень про культурні еталони мужності/жіночності вплинуло на реальні взаємостосунки між хлопчиками і дівчатками, сприяло встановленню партнерських, дружніх взаємостосунків з однолітками своєї і протилежної статі. Знайомство з різноманітним статеворольовим репертуаром, з культурою сімейних відносин розширило і збагатило уявлення дівчаток і хлопчиків про сімейні статеві ролі, сприяло визнанню дітьми важливості повсякденної роботи мами/бабусі, тата/дідуся; підготувало дітей до виконання нових ролей, обов’язків в сім’ї, зміцнило “відчуття сім’ї”, емоційні зв’язки з близькими людьми. Таким чином, ми можемо стверджувати, що корекційні заняття стали ефективним методом у перебудові батьківських виховних стратегій щодо розвитку дітей взагалі і психосексуального зокрема.

Список використаних джерел:

1. Абраменкова В.В. Социальная психология детства: развитие взаимоотношений ребенка в детской субкультуре / Абраменкова В.В. – Воронеж : Издательство «МОДЕК», 2000. – 234 с.
2. Вихователю про психологію та педагогіку сексуального розвитку дитини : наук.-метод. зб. / за ред. Т.В. Говорун. – К. : Ін-т змісту і методів навчання, 1996. – 168 с.
3. Каган В.Е. Воспитателю о сексологии / Каган В.Е. – М. : Педагогика, 1991. – 256 с.
4. Трубавіна І.М. Зміст та форми просвітницької роботи з батьками : наук.-метод. матеріали для працівників соціальних служб, учителів, соціальних педагогів, студентів педагогічних вузів / Трубавіна І.М. –К. :УДЦССМ, 2000. – 88 с.